

Ο Αρχιεπίσκοπος Κύπρου Κυπριανός και το Άγιον Όρος [Δ΄ Μέρος]

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Εκτός αυτού, ένα άλλο γεγονός που καταγράφεται συνεσκιασμένα, δείχνει την σχέση Μαχαιρά – Βατοπαιδίου την εποχή κατά την οποία ο Κυπριανός βρισκόταν στον Μαχαιρά. Συγκεκριμένα, ο Φίλιππος Γεωργίου αναφέρει ότι ο Κυπριανός, μικρό παιδί, μάθαινε γράμματα στο σχολείο της Μονής και είχε δάσκαλο ένα μαθητή του Ευγενίου Βουλγάρεως. Εκ πρώτης όψεως η πληροφορία αυτή δεν αποκαλύπτει τίποτα. Εάν όμως την συνδυάσουμε με το γεγονός ότι ο Ευγένιος Βούλγαρις ήταν διευθυντής της Αθωνιάδος Σχολής, τότε φθάνουμε στην σχέση. Η Αθωνιάδα Σχολή τότε στεγαζόταν σε κτίριο της μονής Βατοπαιδίου, τα ερείπια του οποίου σώζονται μέχρι σήμερα έξω από την Μονή. Επομένως ο διδάσκαλος του Κυπριανού είχε μαθητεύσει στην Αθωνιάδα Σχολή του Βατοπαιδίου στο Άγιον Όρος.

Τα συνεπακόλουθα του γεγονότος αυτού είναι προφανή. Ο εν λόγω διδάσκαλος ευκαίρως – ακαίρως θα εξέφραζε προς τους μαθητές του, κατά την διάρκεια του μαθήματος η και εκτός αυτού, τις εμπειρίες του από το Άγιον Όρος και συγκεκριμένα το Βατοπαίδι. Στην ψυχή δε του μικρού Κυπριανού, όπως και κάθε παιδιού, τυπώθηκαν οι αγαθές αυτές εικόνες και τον συντρόφευαν, ίσως και να του άναψαν τον πόθον να επισκεφθεί και ο ίδιος τον περιγραφόμενον τόπον. Αυτό μας οδηγεί στο συμπέρασμα ότι ο Κυπριανός και ο Χαράλαμπος μετέβησαν πρώτα στο Βατοπαίδι για να βρουν τους γνωστούς τους, η άλλως ειπείν, εκεί όπου αισθάνοντο περισσότερο άνετα, και απ' εκεί και πέρα θα τους καθοδηγούσαν οι γνωστοί τους για το που θα πάνε και τι θα κάνουν.

Το ανωτέρω συμπέρασμα ενισχύεται και από τα εξής: α) Πρώτον, από το γεγονός

ότι δεν διασώζεται προηγούμενη παρόμοια επιστολή του ηγουμένου Ιωαννικίου προς τους ηγεμόνες και τον λαόν της Μολδοβλαχίας. Εάν δηλαδή οι μαχαιριώτες πατέρες είχαν αναχωρήσει από το μοναστήρι τους με προορισμό την Μολδοβλαχίαν, ο ηγούμενος τους θα είχε φροντίσει να τους εφοδιάσει με ένα συστατικό γράμμα. Αυτό όμως το έπραξε μόλις το 1794, όταν οι πατέρες είχαν καταλήξει ως προς τον τόπο προορισμού τους. β) Δεύτερον, από το ότι μέχρι και την μικρασιατική καταστροφή η ναυτιλιακή σύνδεση της Κύπρου με όλους τους προορισμούς γινόταν μέσω Σμύρνης.

Στην Σμύρνη δε υπήρχε κυκκώτικο μετόχι όπου φιλοξενούνταν οι κύπριοι ταξιδιώτες. Από εκεί, οι πλέον προσιτοί τόποι ήταν το Άγιον Όρος και η Κωνσταντινούπολις. Ένας μοναχός δε, ασφαλώς θα σκεφτόταν να κατευθυνθεί προς κάποια Μονή, κατά τον ίδιο τρόπο που και ο βατοπαιδινός Λεόντιος κατευθύνθηκε προς την μονή Μαχαιρά. Έτσι και οι δύο μαχαιριώτες πατέρες, αποπλέοντες από την Σκάλα της Λάρνακας, είναι πολύ πιθανόν ότι αφίχθηκαν πρώτα στην Σμύρνη και από εκεί στο Άγιον Όρος. Εκεί βεβαίως επέλεξαν την Μονή στην οποία είχαν γνωστούς.

Πηγαίνοντας στο Βατοπαίδι, εκεί οπωσδήποτε θα συνάντησαν τον Μελέτιο τον βηματάρη, με τον οποίο γνωρίστηκαν και συνδέθηκαν. Ο Μελέτιος διέμενε στο Βατοπαίδι μέχρι το 1840, οπότε τον βρίσκουμε στο Ιάσιο να διακονεί στο μοναστήρι της Γκόλιας που ανήκε στο Βατοπαίδι. Εάν, όπως εξάγεται από την επιστολή του Κυπριανού του 1813, ο Μελέτιος συνδεόταν με τον Ιωαννίκιο πνευματικά, αφού οι δύο πατέρες έχουν κοινή και ίση αναφορά στην επιστολή και κοινό μαθητή, ίσως να πήγαν και την ίδια περίοδο δόκιμοι μοναχοί στο Βατοπαίδι, στον ίδιον πνευματικό γέροντα, να δημιουργήθηκε δηλαδή η πνευματική τους σχέση από τα νεανικά τους χρόνια και να συνεχίστηκε δια βίου.

Σε αυτή την περίπτωση, υπάρχει μεγάλη πιθανότητα η γνωριμία με τον Ιωαννίκιο να έλαβε και αυτή χώρα στο Βατοπαίδι. Εάν αυτό συνέβη, τότε οι δύο βατοπαιδινοί πατέρες, αφού γνωρίστηκαν με τους μαχαιριώτες, και θέλοντας να τους βοηθήσουν στον πρωταρχικό σκοπό της αποστολής τους, την συλλογή δηλαδή χρημάτων για την μονή Μαχαιρά, θα τους συνέστησαν να κατευθυνθούν προς την ακμάζουσα περιοχή της Μολδοβλαχίας, Ουγγροβλαχίας και Βεσσαραβίας στα εκεί μοναστήρια και σκήτές τους. Εκεί θα μπορούσαν να φιλοξενοούνται, να εργάζονται και να διεξάγουν τους εράνους – ζητείες τους.

Η γενική αναφορά του Κυπριανού «εις όσους περιήλθομεν τόπους και ξένας επαρχίας» φανερώνει την διακίνησίν τους εις την γεωγραφικήν περιοχήν που προαναφέραμε. Οι δε χειρόγραφες σημειώσεις στα αφιερώματα των Χαραλάμπους και Κυπριανού στις οποίες αναφέρεται το Ιάσιον επανειλημμένως, δείχνουν τον

τόπον της μονίμου εγκαταστάσεώς τους εκεί. Όπως και προηγουμένως αναφέραμε, ένας μοναχός πάντοτε κατευθύνεται προς κάποιο μοναστήρι για προσωρινή ή μόνιμη διαμονή. Αυτό μας οδηγεί στο συμπέρασμα ότι και οι δύο μαχαιριώτες πατέρες κατά πάσαν πιθανότητα κατευθύνθηκαν προς βατοπαιδινό μοναστήρι στο Ιάσιο και εκεί διέμεναν, από εκεί δε πραγματοποιούσαν τις εξορμήσεις τους προς επιτέλεσιν του σκοπού τους.

Εξ άλλου στο μοναστήρι θα είχαν εξασφαλισμένες, εκτός της διαμονής και διατροφής, ασφάλειαν και εργασίαν, το οποίο συνεπάγεται διαφύλαξιν των προσωπικών τους αντικειμένων και των χρημάτων που θα μάζευαν, καθώς και οικονομικήν υποστήριξιν. Επιπροσθέτως, θα βρίσκονταν σε εκκλησιαστικό χώρο, πνευματικό, όπου θα μπορούσαν να προσεύχονται, να λειτουργούνται και να λειτουργούν, να έχουν την δυνατότητα της πνευματικής χαράς όπως στο μοναστήρι τους τον Μαχαιρά, βιβλιοθήκη για να μελετούν, και ανθρώπους με κοινά γι' αυτούς θέματα και ζωήν.

Υπάρχει η πιθανότητα η καλύτερα η υποψία, ότι ο Ιωαννίκιος τους συνόδευσε στα βατοπαιδινά μοναστήρια. Όπως είδαμε, το 1805 υπάρχει μαρτυρία ότι βρισκόταν στο Ιάσιο. Σίγουρα βρισκόταν εκεί πριν το 1805, πόσο πριν όμως και αν είχε πάει μαζί με τους πατέρες η αργότερα, αυτό δεν είναι δυνατόν να το γνωρίζουμε.

Η υπόθεση ότι οι Χαράλαμπος και Κυπριανός μετέβησαν στην Μολδοβλαχία μέσω της μονής Βατοπαιδίου, εξηγεί και το γεγονός της σχέσεώς τους με τον ηγεμόνα Μιχαήλ Σούτσο. Γνωρίζουμε ότι ο Σούτσος έδειξε ιδιαίτερο ενδιαφέρον και εύνοια κυρίως στον Κυπριανό, αλλά και στον Χαράλαμπο. Πως όμως γνωρίστηκαν; Επειδή

οι πατέρες που διέμεναν στα βατοπαιδινά μοναστήρια είχαν διάφορα θέματα διοικητικής, οικονομικής και κτηματολογικής φύσεως, απευθύνονταν στους τοπικούς αυθέντες και ηγεμόνες για να τακτοποιήσουν τις εκκρεμότητες που αναφύονταν. Έτσι τους ήταν γνωστοί, και επειδή οι τελευταίοι ήταν φιλόχριστοι, αγαπούσαν την Εκκλησία και παντοιοτρόπως την βοηθούσαν, το ίδιο και τους μοναχούς.

Γι' αυτό και είχαν την άνεσιν να τους επισκέπτονται, να τους συναντούν και να εκζητούν τα δίκαια της Μονής τους. Μέσα στην σχετική βιβλιογραφία υπάρχουν επιστολές και προς τους ηγεμόνες. Πρόδηλον είναι ότι οι βατοπαιδινοί πατέρες θα σύστησαν τους μαχαιριώτες στους ηγεμόνες. Το ήθος δε, η σεμνοπρέπεια και η εν γένει διαγωγή των πρώτων, έγινε αιτία να εκτιμηθούν, τόσο ο Κυπριανός όσο και ο Χαραλάμπος. Γι' αυτό και ο πρώτος προωθείται στον δεύτερο βαθμό της ιερωσύνης, επιμορφώνεται στην αυθεντική Ακαδημία προφανώς ως προστατευόμενος του ηγεμόνα, και αναλαμβάνει την πνευματική καθοδήγησιν της αυλής. Ο δεύτερος, ο Χαραλάμπος, προάγεται στην ιερατικήν του τάξιν λαμβάνοντας το οφφίκιον του αρχιμανδρίτου το 1791. Προφανώς, και τα δύο ευλογημένα αυτά γεγονότα, δηλ. η εις πρεσβύτερον χειροτονία του Κυπριανού και η εις αρχιμανδρίτην χειροθεσία του Χαραλάμπους, έλαβαν χώρα κατ' αυτό το έτος.

[Συνεχίζεται]